

Noordzee, TEXAS



Film en educatie...

“Mediawijsheid en kunst centraler plaatsen binnen de lessen”: dit is één van de aanpassingen aan de eindtermen in 2010. Ook de eindtermen voor muzisch-creatieve vorming werden herschreven, zodat ze nu meer gericht zijn op cultuuropvoeding, met de kunst als invalshoek. Film is daarbij een toegankelijke en vlot te integreren kunstvorm.

Wie als leerkracht een film bekijkt met leerlingen in de klas, heeft heel wat raakvlakken met aspecten uit het Vakoverschrijdende Eindtermen (VOET). Mediawijsheid, cultuuropvoeding en esthetische bekwaamheid zijn er enkele van. Maar het gaat verder: ook de socio-relatieve eindtermen kun je eraan linken, en bovendien is film een ideaal middel aan een bepaalde vakinhoud te refereren.

In het lesmateriaal van *Lessen in het donker* wordt in eerste plaats de film zélf belicht, zonder daarbij al te expliciet te verwijzen naar vakinhoud en eindtermen. Enkel een waaier aan thema's aanbieden, zorgt vaak voor een té fragmentarische benadering. Ofwel bestaat de kans dat de film naar de achtergrond verdwijnt en enkel het thema overeind blijft in het klassengesprek. Toch is een kruisbestuiving nodig en boeiend. Plaats de film dus in een breed spectrum, waarbij zowel filmstijl als filmhoud aan bod komen. Een boeiende uitdaging voor leerkracht én leerlingen.

DEZE LESMAP WERD OPGESTELD DOOR
LESSEN IN HET DONKER.



LESSEN IN HET DONKER BEWIJST DAT EEN FILM BEKIJKEN IN
SCHOOLVERBAND UITDAGEND, ONTROEREND EN SPANNEND KAN ZIJN! JAARLIJKS
KIES JE ALS LEERKRACHT UIT EEN PRIKKELEND FILMAANBOD EN KRIJG JE ER EEN
KANT EN KLARE LESMAP BOVENOP. ER ZIJN VERTONINGEN OP ZO'N 50 LOCATIES
IN VLAANDEREN. ALLE INFO VIND JE TERUG OP WWW.LESSENINHETDONKER.BE

DOELGROEP NOORDZEE, TEXAS:
2^{DE} EN 3^{DE} GRAAD SECUNDAIR ONDERWIJS.

Inhoudstafel

FILMFICHE	3
<i>Synopsis</i>	
<i>Technische kaart</i>	
<i>Facebook en websites</i>	
<i>Vóór je naar de film gaat</i>	
OVER DE PRODUCTIE	4
<i>De regisseur</i>	
<i>De cast</i>	
<i>De personages</i>	
<i>Vragen voor de leerlingen</i>	
REACTIES VERZAMELEN BIJ DE LEERLINGEN	6
FOCUS OP... HET PRODUCTIEDESIGN VAN DE FILM	8
<i>Interview met Kurt Rigolle, production designer van Noordzee, Texas</i>	
HET BOEK VAN DE FILM/ DE FILM VAN HET BOEK	10
<i>Het boek van André Sollie</i>	
<i>De film van Bavo Defurne</i>	
<i>Het boek of de film?</i>	
<i>Vragen voor de leerlingen</i>	
HOMOSEKSUALITEIT	13
<i>Meer informatie over homoseksualiteit</i>	
<i>Tips voor een vlot klassengesprek over homoseksualiteit</i>	
<i>Foto-oefening over holebi's en vooroordelen</i>	
<i>Stellingspel over holebi's</i>	
FICHE VOOR DE LEERLINGEN	15
FILMFICHE	

Kopieer de filmfiche op de volgende pagina voor je leerlingen. Zo zijn ze meteen goed voorbereid op de voorstelling! Ook voor je collega's die de leerlingen vergezellen, kan het een handige leidraad zijn.

Filmfiche

SYNOPSIS

De jaren '70 in een Vlaams kustdorp. Pim droomt als kind van een beter leven, van prinsessen en schoonheidskoninginnen. Maar als Pim 15 is geworden, droomt hij vooral van Gino, zijn buurjongen. Al van jongs af aan hangt er een zekere spanning in de lucht tussen die twee. En Sabrina, de zus van Gino, is op haar beurt dolverliefd op Pim, haar dromer...

Noordzee, Texas is een coming-of-agefilm over liefde die universele thema's aanraakt op een mooie, positieve en poëtische wijze. De film is gebaseerd op het boek *Nooit gaat dit over* van André Sollie en dit is ook het langspeeldebuut van regisseur Bavo Defurne.

TECHNISCHE KAART

BELGIË 2011 - 96 MINUTEN

OPNAMEPERIODE 17 JULI - 25 AUGUSTUS 2010

TAAL NEDERLANDS

REGIE BAVO DEFURNE

SCENARIO BAVO DEFURNE EN YVES VERBRAEKEN NAAR
NOOIT GAAT DIT OVER VAN ANDRÉ SOLLIE

MUZIEK ADRIANO COMINOTTO

PRODUCTION DESIGNER KURT RIGOLLE

KOSTUUM NATHALIE LERMYTTE

PRODUCENTEN YVES VERBRAEKEN/ INDEED FILMS

DISTRIBUTEUR KINEPOLIS FILM DISTRIBUTION

MET O.A. JELLE FLORIZOONE, NINA MARIE KORTEKAAS,
EVA VAN DER GUCHT, MATHIAS VERGELS,
KATELIJNE DAMEN, LUK WIJNS, THOMAS COUMAN...

FACEBOOK EN WEBSITES

OP DE FACEBOOKPAGINA VAN NOORDZEE, TEXAS VIND JE FOTO'S,
ACHTERGRONDINFORMATIE EN SETFOTO'S VAN DE FILM

<http://www.facebook.com/noordzeetexas>

ALS JE MEER WIL WETEN OVER DE REGISSEUR BAVO DEFURNE,
NEEM DAN EEN KIJKJE OP ZIJN WEBSITE

www.bavo.org

DE FILMWEBSITE

www.noordzeetexas.be

VÓÓR JE NAAR DE FILM GAAT...

Noordzee, Texas is de verfilming van het boek *Nooit gaat dit over*. Zowel het boek als de film zijn zeer poëtisch en het liefdesverhaal van Gino en Pim wordt – in het boek en in de film – erg sober verteld. De mooie dialogen zijn beschrijvend en staan bol van de gevoeligheden. Veel blijft onuitgesproken en de onderhuidse spanning hangt in de lucht. Het is een film die het moet hebben van de sfeer en minder van de actie.

Over de productie

DE REGISSEUR

Regisseur Bavo Defurne maakte met *Noordzee*, *Texas* zijn eerste langspeelfilm. Zijn kortfilms werden verschillende keren geselecteerd en bekroond op verschillende festivals. *Saint*, *Particularly now*, *in Spring*, *Matroos* en *Kampvuur* zijn stuk voor stuk korte visuele meesterwerkjes met veel aandacht voor de natuur en voor de stilte. Op de website www.bavo.org kan je fragmenten uit zijn kortfilms bekijken.

Maar een langspeelfilm draaien is toch net ietsje anders: *“Je kan meer nuance leggen. In kortfilms leef ik alleen mee met mijn hoofdpersonage, op 20 minuten kan ik nu eenmaal niet zoveel vertellen. In een langspeelfilm voel en leef ik met iedereen mee. Je hebt ook de tijd om de verschillende personages rijk te maken.”* (Bavo Defurne)

Volgens de regisseur is noch het boek noch de film een homoverhaal. Het is een verhaal over de liefde. *“Dit is geen film over homoseksualiteit. Zo zie ik het niet en zo presenter ik de film ook niet. Dat Pim verliefd wordt op zijn buurjongen is geen eindpunt, maar een beginpunt, een detail. Ik hoop dat de kijkers mee gaan in het verhaal, een prachtig en ontroerend verhaal over liefde.”*

DE CAST

Het was een lange zoektocht naar de geschikte acteurs, het was vooral moeilijk om de juiste, jonge acteurs te vinden. Van de vier mensen die zich met de casting bezig hielden, waren er drie uitsluitend op zoek naar de jonge acteurs. Vooral de zoektocht naar Pim en Gino duurde lang en was moeilijk. Bavo Defurne: *“Voor deze twee rollen hebben we 220 jongens gezien. Vooral het feit dat deze twee jongens bij mekaar moesten passen maakte het extra moeilijk! Want voor de rol van Sabrina zagen we vier meisjes en was het meteen raak!”*

Natuurlijk zijn de acteurs uit de film nooit helemaal identiek met de personages uit een boek. De regisseur past zijn filmpersonages altijd aan de werkelijkheid aan: *“In het boek heeft Pim krullen, de Pim uit de film niet. Maar het plaatje klopte voor mij.”*

DE PERSONAGES

PIM

Pim is een mooie blonde knul, waar buurmeisje Sabrina helemaal wild van is. Maar hij is zelf alleen geïnteresseerd in haar oudere broer Gino. Pim is een dromer, hij tekent portretten van iedereen uit zijn omgeving en vlucht in een droomwereld vol prinsessen en schoonheidskoninginnen. Hij wacht op toenadering van Gino en teert op hun korte momenten die ze samen beleven. Maar is dat voldoende om Gino voor zich te winnen?





SABRINA

Pims buurmeisje Sabrina is vier jaar jonger dan haar broer Gino en een jaar jonger dan Pim. Sabrina kent Pim al haar hele leven en droomt er stiekem van om met Pim oud te worden. Ze is heel down to earth en heeft al snel door dat het leven niet altijd loopt zoals je het zelf graag wilt!



GINO

Gino is drie jaar ouder dan Pim en maakt nogal wat indruk op zijn buurjongen. Gedurende jaren onderhouden ze een geheime liefdesaffaire. Maar op een dag is Gino weg met zijn brommer naar zijn vriendin Françoise in Frankrijk. Hij probeert Pim (en misschien ook zichzelf) er van te overtuigen dat hun relatie helemaal niets voorstelde, dat ze keuzes moeten maken. Maar de twijfels lijken Gino niet te verlaten.



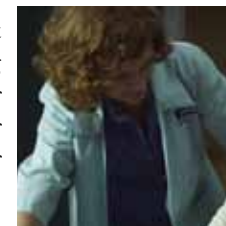
YVETTE

Haar leven als alleenstaande moeder van een dromerige puber, zegt Yvette niet veel. Zij droomt van verre landen en van een carrière als accordeoniste. Ze speelt muziek, gaat op café, gaat uit, drinkt, rookt en laat zich alle mannelijke aandacht welgevallen.



MARCELLA

Marcella is een plichtsbewuste moeder met een zachte persoonlijkheid. Ze was nog zwanger van haar dochter Sabrina toen haar Italiaanse echtgenoot Stefano er vandoor ging. Maar Marcella praat niet graag over het verleden. Voor Pim is ze als een tweede moeder, bij haar voelt hij zich thuis.



ETIENNE

Etienne is de vriend van Yvette en garagehouder. Etienne probeert toenadering te zoeken tot Pim, maar wordt volledig genegeerd. Zelfs Mirza de hond, mag Etienne niet.



ZOLTAN

Zoltan is een zigeuner van de kermis. Met zijn schitterende glimlach, groene ogen en het kuiltje in zijn kin valt hij zowel bij Pim als bij Yvette in de smaak. Hij is een erg charmante man die niemand pijn wil doen, maar hij kiest toch voor Yvette.



VRAGEN VOOR DE LEERLINGEN

Jongeren voelen zich vaak onwennig bij het zien van aanrakingen, zeker tussen twee jongens. De film zal dus reacties losmaken! In een klassengesprek kunnen hun emoties en deze van de verschillende filmpersonages gekaderd worden. Hieronder alvast enkele vragen die zo'n gesprek op gang kunnen brengen:

- » Welke scène is je bij gebleven?
 - » Vond je het een goede film? Waarom wel/niet?
 - » Sprak het thema van de film je aan? Waarom wel/niet?
 - » Het leven van Pim in de jaren '70 oogt saai. Hij dreunt wat rond, zit aan tafel voor zich uit te staren, fietst wat rond, tekent wat. Hij lijkt zich te vervelen. Kan je je voorstellen dat jij je vrije tijd doorbrengt zoals Pim? Zonder pc, iPod, films, msn, twitter?
 - » In *Noordzee*, *Texas* zie je verschillende onbekende Vlaamse acteurs aan het werk. Geen gevestigde waarden als Koen De Bouw, Jan Declair of Filip Peeters... Hoe komt dit over bij de leerlingen, maakt het de film saaier of werkt het verfrissend, zo'n onbekende cast? Kennen ze acteurs die ze liever in deze rollen hadden gezien? Hoe zou de film eruit zien als ie in Amerika gedraaid zou worden, denk je? Welke bekende Amerikaanse acteur zien ze in de rol van Pim, Gino...
 - » Waarom was de zoektocht naar de geschikte Pim en Gino zo veel moeilijker dan die naar Sabrina, denk je?
 - » *Noordzee*, *Texas* is een gevoelige, poëtische film. Zouden de leerlingen zelf voor deze film kiezen? Waarom wel/niet?
 - » Vonden de leerlingen dit een (te) trage film?
- Extra kijktips om te genieten van dergelijke slow cinema vind je in het artikel 'Droom met open ogen' in bijlage.

Reacties verzamelen bij de leerlingen

FILMBABEL

Een film bekijken in je eentje is leuk, maar erover praten met je klasgenoten is nog leuker. Je gaat met je klas op zoek naar wat ze grappig of net saai vonden, wat hen boeide of wat ze niet begrepen. Gebruik tijdens het klassengesprek de info over de film in deze lesmap: die kan je mondjesmaat meegeven tijdens het gesprek (wie is de regisseur, hoe werd de film gemaakt, de film werd gebaseerd op een boek enz). Een klassengesprek is altijd verrijkend: het kan negatieve kritiek soms bijsturen, onduidelijkheden verklaren, leren luisteren naar andere meningen... Info meegeven uit de lesmap zorgt meteen voor een goeie kennismaking met de filmtaal!

ACTEURSDOSSIER

Maak een acteursdossier met een personage uit de film die je net gezien hebt. Beschrijf hierbij de volgende punten: de uiterlijke kenmerken (leeftijd, kleding, etc.), sociale achtergrond en karakter. Hoe zou het profiel van Pim, Gino of Sabrina er op Facebook uitzien?

VERTELPERSPECTIEF

Het verhaal van een film wordt meestal vanuit een bepaalde persoon geschreven. Dit heet 'vertelperspectief'. Als kijker beleef je het verhaal via dat personage. In deze film *Noordzee*, *Texas* is dat Pim. Hoe zou de film eruit zien vanuit het perspectief van Gino of Sabrina? Probeer de film te reconstrueren vanuit een ander personage. Of laat de leerlingen misschien een dagboekfragment schrijven uit het perspectief van Sabrina of Gino.



RECENSIE

Zoek één recensie over de film die je met de klas zal bekijken. Beantwoord daarna de volgende vragen:

1. Wat vindt de recensent van de film?
2. Welke argumenten geeft hij/zij om zijn mening te onderbouwen? Waarom vindt hij/zij de film (deels) wel/niet goed?
3. Wordt er een specifieke laag (of worden meerdere lagen) uit de film gelicht?
4. Denk je, na het lezen van de recensie, dat het een goede of slechte film is? Argumenteer.

KIJKOPDRACHT

Verdeel de klas vóór je naar de film gaat in drie of meer groepen die elk op een ander aspect van de film zullen letten. De leerlingen hoeven geen notities te nemen tijdens de film, het is immers niet de bedoeling dat ze een 'klus' hebben aan de film, wel dat ze meer gaan genieten van film kijken. Moedig hen gewoon aan om aandachtig te zijn. Let bijvoorbeeld op de kleuren, op de soundtrack, op regelmatig terugkerende voorwerpen of op de eerste vijf minuten... Deze kijkopdracht vergemakkelijkt de nabespreking en maakt die voor de leerlingen waarschijnlijk ook interessanter. Geef hen de volgende vragen mee: Wat valt er op? Probeer enkele opvallende scènes te onthouden. Heeft de kijkopdracht invloed gehad op het aanvoelen van de film? Waarom wel/niet?



EINDE

Films met een open einde roepen vragen op bij de kijker. Hoe gaat het nu verder met de personages? Bespreek met je klas het einde van de film. Weten we hoe de film eindigt? Laat de leerlingen een weg uitstippelen voor het hoofdpersonage en/of andere personages.

OP ZOEK NAAR DE GROTE LIEFDE

Stel je voor, je bent op zoek naar een partner en plaatst een zoekertje in de krant. Wat zou jij allemaal neerschrijven? De leerlingen maken een videoboodschap of een radiospot waarin ze zichzelf voorstellen als de ideale huwelijkskandidaat.

DE DOOS

In de film zie je hoe Pim al zijn 'schatten' in een schoen doos bewaart: de tiara van Miss Camping, de wikkel die rond de chocoladereep zat die hij van Gino kreeg, een puzzelstukje, de blauw-wit geruite zakdoek... Laat de leerlingen ook één voorwerp zoeken dat voor hen de film typeert. Verzamel de verschillende voorwerpen ook in een doos.

Focus op... het productie design van de film

Production designer Kurt Rigolle is een notoir verzamelaar van design uit de vorige eeuw. Hij is vooral bekend voor zijn fantastische werk bij de film *De Helaasheid der Dingen*, *Ex-drummer*, *Pauline & Paulette*. Ook voor *Noordzee*, *Texas* haalde hij de sfeer van de jaren '70 helemaal naar boven.

KURT RIGOLLE: *“Noordzee, Texas speelt zich af in het midden van de jaren '70. Maar België in die tijd had vooral een uitstraling van de jaren '60. Mensen waren toen niet zo trendgevoelig, en zeker op het platteland waren de eerste tekenen van de jaren '70 slechts sporadisch merkbaar. Ook de muziek sijpelde maar langzaam binnen, dan nog enkel via radio Luxemburg. Meubelen bijvoorbeeld waren toen ook van een veel betere kwaliteit dan nu, en gingen dus ook veel langer mee. Zo werden deze ook doorgegeven in de familie. Als iemand van een grote familie een nieuwe salon kocht, schoven de gebruikte salons hiërarchisch op bij de andere broers en zussen. Vandaar dat de film meer neigt naar de jaren '60, soms zelfs jaren '50. Doch dit beantwoordt volledig aan de realiteit van het landelijke leven van die periode.”*

Alles wat je in de film 'ziet', werd bewust uitgekozen. Niets werd aan het toeval overgelaten! Het decor waarin het verhaal zich afspeelt is bepalend voor de sfeer en de indruk die de film op de kijker nalaat. De wijk waar Pim met zijn moeder woont, bestaat echt en heet Klein Rusland, het is een volkswijk in Zelzate. Hier werden de meeste scènes van de film opgenomen. Het is een architecturale parel uit het begin van de vorige eeuw. Maar naast de locaties moet natuurlijk het volledige visuele aspect van de film kloppen. Daarom wordt een verantwoordelijke aangesteld die zich hierom bekommert: de production designer. Voor deze film was dat Kurt Rigolle. We stelden hem enkele vragen over zijn werk voor deze film.

INTERVIEW MET KURT RIGOLLE DE PRODUCTION DESIGNER VAN NOORDZEE, TEXAS

LESSEN IN HET DONKER *Wat is jouw taak als production designer?*

KURT RIGOLLE Het ontwerpen van de decors voor de film, de look bepalen, het inrichten van de interieurs, het matchen van de exteriërs en vooral het samenbrengen van de juiste mensen om dit allemaal uit te voeren. Dit natuurlijk allemaal in samenspraak met de regisseur.

LIHD *Welke opleiding heb je gevolgd? Hoe kwam je er bij om art director te worden?*

KR In België bestaat er geen opleiding tot art director of production designer. Ik heb productontwikkeling gevolgd, maar er zijn verschillende opleidingen mogelijk. Het belangrijkste is dat je vooral inventief bent en snel problemen kunt oplossen, samen met de kennis van materialen en de plaatsen waar alles te verkrijgen is. Een grote dosis mensenkennis en natuurlijk de nodige creativiteit maken het geheel af. Ik ben er eigenlijk toevallig in geraakt, maar het was wel de ideale combinatie van alles waar ik tot dan toe mee bezig was geweest.



LIHD *Hoe bepaal je waar de opnamen plaatsvinden? Ken jij in heel Vlaanderen dé geschikte locatie voor filmopnames uit de middeleeuwen, jaren '60, '70... Bestaat Café Texas echt? Waar?*

KR: Ik bepaal niet waar de opnames plaatsvinden, daar hebben we een location hunter voor. Ik doe af en toe wel eens voorstellen voor een locatie. Ik hou altijd wel mijn ogen open als ik ergens de eerste keer kom, sommige plaatsen lenen zich echt wel tot het draaien van bepaalde scènes. *Café Texas* bestaat spijtig genoeg niet echt, de locatie waar dit gedraaid is, was vroeger wel een café geweest, doch stond al jaren leeg. Het wordt momenteel verbouwd tot woning.

LIHD *Waar haalde je alle rekvisieten die een belangrijk deel van het decor uitmaken (kledij, interieurelementen...)? Heb je ergens een grote loods die vol zit met potjes choco van Kwatta en Tide wasmiddel? Schuim je alle rommelmarkten af?*

KR Kledij behoort niet tot mijn takenpakket. Voor het overige kwam het grootste deel van de spullen inderdaad uit mijn loods, inclusief de potjes *Kwatta* en doosjes *Tide*. Ik heb een magazijn van ongeveer 1500 m² dat vol zit met rekvisieten en meubelen. Al van kindsbeen af schuim ik rommelmarkten af op zoek naar leuke spullen, net als de regisseur trouwens die door de jaren heen ook al verschillende spullen bij elkaar had verzameld die in het decor zijn gebruikt.



LIHD *Heb je alles vlot gevonden of ben je echt wel naar iets specifiek op zoek gegaan? Zo ja, naar wat dan? Zijn er zaken die je niet hebt gevonden? Op welke vondst ben je echt wel trots?*

KR De meer specifieke zaken waren de accordeon en de motorfiets. Ik was ook heel blij met de doos oude motortijdschriften die we naar hartenlust hebben kunnen gebruiken in de garage. Het allerleukste is wel het autootje van Etienne (Luk Wyns) in de film, een *Citroën Ami 8*. Die vond ik zo leuk dat ik hem - tijdens mijn zoektocht om er één te huren voor de film - gewoon zelf heb aangeschaft, met als gevolg dat ik er nu af en toe mee ga rondbollen.

LIHD *Filmden jullie alles op locatie of ook in een studio?*

KR Bijna alles was op locatie, maar we filmden in leegstaande huizen, met als gevolg dat we alles hebben moeten schilderen, behangen, keukens installeren, gordijnen, vloeren, alles eigenlijk. Ook was er het probleem dat we soms voor één huis eigenlijk in drie verschillende huizen draaiden, met als gevolg dat die dan aan elkaar moesten aangepast worden. Ook de tuinen zijn volledig heraangelegd, betonnen schuttingen... De kamer van Pim is wel nagebouwd in een studio omdat de echte kamer in het huis te klein was om alle scènes in te kunnen draaien.

VRAGEN VOOR DE LEERLINGEN

De hele film ademt de sfeer van de jaren '70 uit. Omschrijf enkele beelden of scènes uit de film en vergelijk deze met het huidige tijdskader.

- » Hoeveel gelijkenissen zijn er eigenlijk nog?
- » Kan je je voorstellen dat jij in die tijd zou leven (zonder gsm, iPod en internet...)?
- » Sluit de look van de film aan bij het verhaal? Waarom?
- » Zou de film ook in een andere stad of in een andere tijdperiode kunnen gedraaid worden volgens jou? Geef een voorbeeld.
- » In de film zit een rijk arsenaal aan gadgets, items, stijlen en kleuren typerend voor de jaren '70. Hoe geven de jongeren van vandaag hun leefstijl weer? Welke gadgets zijn belangrijk voor hen?

TIP!

Als je leerlingen helemaal gebeten zijn door deze gadgets en items uit de jaren '70, dan is een uitstap naar het Huis van Alijn misschien wel een leuke schooluitstap. Het is een levendig museum in Gent, dat bekend staat om zijn originele aanpak en gedurfde werking. De cultuur van het dagelijkse leven in de 20^{de} eeuw staat centraal. In de tijdelijke expo's komen uiteenlopende onderwerpen aan bod. WWW.HUISVANALIJN.BE



Het boek van de film/ de film van het boek

Noordzee, Texas is een coming-of-ageverhaal, gebaseerd op het boek *Nooit gaat dit over* van André Sollie. Het vertelt het dagelijkse leven van Pim die worstelt met een puberale obsessie, zijn buurjongen. Als je het boekje in handen hebt, lijkt het straf dat er uit zo'n dun boekje een heuse film van anderhalf uur gemaakt werd!

HET BOEK VAN ANDRÉ SOLLIE

André Sollie schreef het boek waar deze film op gebaseerd is. Hij begon in 1971 als illustrator van kinderboeken en evolueerde van een tekenaar die af en toe iets schreef tot een schrijver die ook wel graag tekent. *Nooit gaat dit over* is zijn debuutroman. Sollie schrijft mooie zinnen, die soms echt dichterlijk zijn. De schrijver laat veel weg in zijn boek, hij suggereert veel maar laat het aan de lezer om de weglatingen in te vullen. Dat maakt *Nooit gaat dit over* tot een jeugdboek, dat ook voor volwassenen spannend is. Jongeren zullen misschien niet alles meteen doorgronden, maar dat is niet erg. Meer informatie over de schrijver vind je op www.villakakelbont.be.



Noordzee, Texas

DE FILM VAN BAVO DEFURNE

De regisseur leerde het boek twee jaar geleden kennen toen hij in een boekhandel snuisterde nadat hij zijn trein gemist had. Bavo Defurne: *“Ik las de achterflap en dat klonk interessant. Nu zijn we twee jaar verder en is het een film geworden. Kort door de bocht samengevat, zou je kunnen zeggen dat het gaat over een jongen die verliefd is op zijn buurjongen, terwijl het zusje van die buurjongen verliefd is op hem. Het is een eenvoudig, ontroerend verhaal over mensen die hun dromen proberen waar te maken. Meteen voelde ik een soort verwantschap. Er zat bijvoorbeeld een scène in op de moto, die zat ook al in één van mijn kortfilm.”*

De regisseur schreef een brief naar de auteur André Sollie met de vraag of hij zijn boek mocht verfilmen. Gelukkig ging die meteen akkoord: *“ik voelde me vereerd toen hij me vroeg om mijn boek te verfilmen. Hij vond het gesneden koek voor een filmscenario”* (André Sollie). Maar toen hij de set bezocht, moest Bavo Defurne toch eventjes slikken: *“André op de set was toch zo’n beetje vergelijkbaar met je ouders die in je slaapkamer komen kijken. Alhoewel André op voorhand heel duidelijk te kennen had gegeven dat hij mij vertrouwde en zich niet zou bemoeien. Hij kende ook mijn werk. En zijn werk was af, zijn boek was geschreven.”*

HET BOEK OF DE FILM?

Leerlingen kiezen misschien sneller de film, omdat film een boeiender en populairder medium is. Ze denken misschien ook meteen aan het werken met bekende acteurs, kortom aan het flitsende karakter van film. Het kan goed zijn hier even over uit te weiden en kort een schets te geven van het productieproces: hoeveel werk is er aan een film? Wie werkt er zoal aan mee? Hoeveel geld kost het maken van een film? Een uitgebreide toelichting daarbij vind je op onze website www.leseninhetdonker.be bij ‘lesmateriaal’

Als je de leerlingen vraagt naar de verschillen tussen boek en film, krijg je waarschijnlijk antwoorden als: ‘een boek lees je, een film bekijk je; bij het lezen van een boek kan je fantaseren hoe de personages en decors eruit zien; een boek lezen duurt weken, een film heb je op anderhalf uur gezien...’ Maar er zijn nog een aantal cruciale verschillen!

ELKE LEZER IS EEN REGISSEUR

Zo bestaat een boek uit letters, woorden, zinnen, soms een tekening... die iets verbeelden. Een film daarentegen bestaat uit beelden en geluid. Bij het lezen van een boek fantasieer je alle figuren en decors zelf, op basis van aanwijzingen, de beschrijvingen van de auteur. En een film is één specifieke ‘verbeelding’, één mogelijke interpretatie van die aanwijzingen, namelijk die van de scenarist en de filmregisseur.

Zo moest auteur André Sollie even slikken als hij de acteur ontmoette die Zoltan zou vertolken. Het was een acteur met ros, fluffy haar en leek in niets op de stoere jongen uit de film. Niet echt het Balkantype dat André in zijn hoofd had. Maar met een nieuw kapsel en enkele tatoeages werd het (ook voor de schrijver) de perfecte Zoltan.

EEN FILMMAKER HEEFT GEEN TIJD

Een scenarist en regisseur hebben, in tegenstelling tot een auteur, minder dan twee uur de tijd om hun verhaal aan het publiek te vertellen. Bovendien moeten filmbeelden een bepaalde dynamiek, een zekere actie bevatten om onze aandacht vast te houden. Een filmverhaal moet onmiddellijk duidelijk zijn, terwijl je in een boek een passage kan herlezen. De lezer bepaalt zelf het tempo: je kan enkele dagen, weken, of zelfs maanden over een boek doen.

Een schrijver kan zijn boek zo dun of dik maken als hij zelf wil. Hij kan allerhande details opnemen, uitweidingen maken, lange beschrijvingen geven, gedachten van personages verwoorden... Kortom, een schrijver heeft alle tijd én een uitgebreid instrumentarium om zijn verhaal te vertellen. Daar hebben filmmakers geen tijd voor! In een film heeft elke persoon, elke plaats of handeling een bepaalde functie. Er zit geen enkel overbodig element in. Een film neemt je van bij het begin bij de hand om je zo snel mogelijk in het verhaal te betrekken.

Opvallend is dat de dialogen uit de film bijna letterlijk uit het boek komen. We vroegen de regisseur waarom hij deze keuze maakte: “Ten eerste vanuit een esthetische overweging, het is een mooie taal die gebruikt wordt in het boek. Aangezien het verhaal zich afspeelt aan de kust heb je als filmmaker drie keuzes: 1) je draait de hele film in het dialect, zoals nu de mode is 2) je kiest voor een mix- Vlaams met ge en gij een soort verzonnen nieuw algemeen Nederlands maar dat vind ik zelf heel storend ofwel 3) ga je voluit voor het algemeen Nederlands. Dit is heel mooi en past bij deze film omdat het geen realistische film is. De film wil geen spiegel zijn van de werkelijkheid. De wereld wordt op een sprookjesachtige manier in beeld gebracht. Het is geen documentaire.

HET BELANG VAN ELKE SCÈNE EN ELK BEELD IN EEN FILM

Het is belangrijk om te weten dat alle beelden in een film een betekenis hebben: elke actie, dialoog, handeling, gebeurtenis leidt ergens heen, geeft de kijker bepaalde informatie of verbindt een persoon of situatie aan een andere. De regisseur heeft maar anderhalf tot twee uur de tijd om zijn verhaal te vertellen. Het is dus niet verstandig om beelden of scènes toe te voegen die betekenisloos zijn. Het is dus belangrijk dat je als kijker alle beelden goed in je opneemt om het verhaal te kunnen volgen en te interpreteren.

MEER PERSONAGES... MEER ACTEURS

Vaak komen er in een boek meer personages voor dan in de film. Meer personages in de film wil ook zeggen dat er meer acteurs/actrices nodig zijn, dus dat de film duurder wordt. De film zou bovendien heel lang duren als al die personages aan bod moeten komen. Het filmverhaal zou dan veel te ingewikkeld worden.

VRAGEN VOOR DE LEERLINGEN

- » Wat zijn de grote verschillen tussen het schrijven van een boek en het maken van een film?
- » Heb je al eens een boek gelezen waarvan je later de film zag? Wat waren de verschillen en wat vond je het best: de film of het boek? Waarom?
- » Wat zou jij het liefst doen, een boek schrijven of een film maken?
- » Vergelijk cover van het boek met de filmposter.
- » Pols bij de leerlingen naar de gelijkenissen en de verschillen tussen boek en film. Beleef je de film anders als je boek vooraf niet gelezen hebt? Misschien kan je de helft van de klas het boek laten lezen en de andere helft niet. Misschien kan die tweede helft andere kortfilms van deze regisseur bekijken en zich zo voorbereiden?

VRAGEN VOOR DE LEERLINGEN DIE VOORAF HET BOEK LAZEN:

- » Vond je het een geslaagde boekverfilming? Waarom wel of waarom niet?
- » Geeft de film een goed beeld van het boek?
- » Krijg je zin om het boek te lezen nu je de film zag? Waarom wel/ niet?



Homoseksualiteit

MEER INFORMATIE OVER HOMOSEKSUALITEIT

Ben je als leerkracht op zoek naar informatie rond holebi's? Of zoek je meer tips en tricks om jongeren met twijfels over hun identiteit te ondersteunen? Dan kan je voor meer info terecht bij **Wel Jong Niet Hetero**, dé nationale jeugdbeweging voor holebi's en transgenders. Doorheen het jaar organiseert Wel Jong Niet Hetero heel wat activiteiten om jongeren samen te krijgen en het thema bespreek- en zichtbaar te maken. Elke zomer is er een kamp, en ook tijdens de schoolvakanties organiseren ze in het hele land leuke acties voor jongeren. Samen met lokale jongerengroepen, zorgen de nationale teams Min19, Oprit18, Plan b en T-jong voor een gevarieerd en leeftijdsgebonden aanbod aan activiteiten gedurende het hele jaar. Via de website www.weljongniethetero.be vind je heel wat data en informatie over holebi- en transgenderjongeren, die je gratis kan opvragen en/of downloaden.

Sinds 2009 is de nieuwe naam van de Holebifederatie **Çavaria**. Ook Çavaria beschikt over tal van brochures, educatief materiaal, folders en achtergrondinformatie rond holebi's <http://www.cavaria.be>

Er bestaan ook documentatiecentra die heel wat informatie over holebi's verzamelen en archiveren. Op hun sites vind je alvast heel wat info... **Fonds Suzan Daniel**

<http://www.fondssuzandaniel.be> en **Rosa** <http://www.rosadoc.be/holebi> Indien je op zoek bent naar wetenschappelijke informatie omtrent homoseksualiteit, dan verwijzen we je graag door naar het Steunpunt **Gelijke Kansen** via www.steunpuntgelijkekansen.be

Voor informatie over seks, veilig vrijen, hiv en andere soa's kan je bij **Sensoa** terecht: <http://www.sensoa.be> Ze hebben ook een jongerensite: <http://www.allesoverseks.be>

Informatie over allochtone holebi's tenslotte is te vinden op de website van **Merhaba** via www.merhaba.be

Ben je op zoek naar een interessant boek om ook in lagere jaren iets rond homoseksualiteit te doen in de klas, dan is *Kussen tussen pita en friet* van Evelien Van Landeghem (uitgeverij Abimo) een aanrader.

TIPS VOOR EEN VLOT KLASSENGESPREK OVER HOMOSEKSUALITEIT

Belangrijk is dat je je voldoende informeert over het onderwerp. Probeer zo volledig mogelijk te zijn want gedeeltelijke informatie zal vooroordelen eerder bevestigen in plaats van ze op te heffen. Maar het is onmogelijk om alles te weten! Als een leerling een vraag stelt over het thema waar je het antwoord niet op weet, geef dit dan ook toe. Je vindt het antwoord waarschijnlijk wel terug op bovengenoemde websites. Praten over (homo)seksualiteit is voor jongeren vaak niet evident. Ze voelen zich onwennig, weten vaak niet hoe ze dit onder woorden moeten brengen... Gebruik een taal die aansluit bij jouw leerlingen. Negeer scheldwoorden, schuttingtaal of grapjes niet. Vaak is dat de enige manier die de leerlingen kennen om over dat onderwerp te praten. Praat zelf op een spontane, neutrale, open en positieve manier over het onderwerp. Let er wel op dat je geen discriminerende woorden gebruikt. Leg woorden en termen voldoende uit (coming-out, Janet, homofobie, heteronormaliteit...)

FOTO-OEFENING OVER HOLEBI'S EN VOOROOEDELEN

Aan de hand van de foto's en de beschrijvingen in bijlage kan je nagaan welke vooroordelen de leerlingen hebben over holebi's. Verdeel de leerlingen in kleine groepjes (vijftal leerlingen per groep), elke groep krijgt dezelfde foto's en beschrijvingen (zie bijlage 1). De leerlingen moeten de juiste foto bij de juiste beschrijving leggen. Als iedereen klaar is, overloop je de verschillende antwoorden. Zo kan je makkelijk een klassengesprek aanknopen: Hoeveel holebi's zijn er ongeveer? Ken je zelf holebi's? Hoe zou je reageren moest je vriend(in) holebi zijn?

STELLINGENSPEL OVER HOLEBI'S

Via verschillende stellingen over homoseksualiteit kom je meer te weten over hoe je leerlingen denken over homoseksualiteit. Zo kan je makkelijk een discussie losweken. De stellingen (zie bijlage 2) steek je in een mandje, dat je laat rondgaan. Elke leerling neemt een stelling en leest deze voor. De leerling geeft zijn mening over de stelling en ook de andere leerlingen kunnen dan reageren.

Ben je op zoek naar films of boeken rond homoseksualiteit, neem dan een kijkje op de website van Wel Jong niet Hetero bij informatie en dan bij Cultuur & media of via deze link www.weljongniethetero.be via het submenu.

Bibliografie

- » *Nooit gaat dit over* André Sollie Querido Amsterdam Antwerpen 2005
- » Telefonisch interview met regisseur Bavo Defurne
- » Interview met production designer Kurt Rigolle
- » Holebi onderwijsweb.net
- » *Mijn boek wordt filmpoëzie*, Raymond De Condé, Gazet van Antwerpen, 27/11/2010
- » Persmap *Noordzee, Texas*, Kinopolis Film Distribution
- » Wel jong niet Hetero.be

FICHE VOOR DE LEERLINGEN:

Op de volgende pagina vind je een fiche voor de leerlingen. Daarop staan een aantal trefwoorden, citaten en vragen die met de film te maken hebben. Je kan deze fiche gebruiken als leidraad tijdens de bespreking van de film.



Fiche voor de leerlingen

Volgens de auteur en de regisseur is noch het boek noch de film een homoverhaal. Het is een verhaal over de liefde. *“Het is een eenvoudig, ontroerend verhaal over mensen die hun dromen proberen waar te maken.”* Ben je het hiermee eens?

Vooraf de zoektocht naar Pim en Gino duurde lang en was moeilijk. Bavo Defurne: *“Voor deze twee rollen hebben we 220 jongens gezien. Vooral het feit dat deze twee jongens bij mekaar moesten passen maakte het extra moeilijk! Want voor de rol van Sabrina zagen we vier meisjes, en het was meteen raak!”* Waarom was het zoveel moeilijker om de jongens te vinden, denk je?

Noordzee, Texas is een gevoelige, poëtische film. Zouden de leerlingen zelf voor deze film kiezen? Waarom wel/ niet?

Alles wat je in de film ‘ziet’ werd bewust uitgekozen. Niets werd aan het toeval overgelaten! Het decor waarin het verhaal zich afspeelt is bepalend voor de sfeer en de indruk die het op de kijker nalaat. Waren de leerlingen mee in de sfeer van de jaren '70? Waarom wel/niet?

Als je het boekje in handen hebt, lijkt het straf dat er uit zo'n dun boekje een heuse film van anderhalf uur gemaakt werd!

Wat zijn de grote verschillen tussen het schrijven van een boek en het maken van een film?

Heb je al eens een boek gelezen waarvan je later de film zag? Wat waren de verschillen en wat vond je het best: de film of het boek? Waarom?

Wat zou jij het liefst doen, een boek schrijven of een film maken?

BIJLAGE 1 *Beschrijvingen*

“Ik ben een vrouw van 32. Sinds een half jaar ben ik getrouwd. Mijn dochtertje is 13 maanden oud. Ik werk als zelfstandige. Tien jaar geleden opende ik een plantenzaak, die ondertussen gekend is in de streek. Mijn hobby's zijn fotografie en reizen. Vooral Aziatische bestemmingen boeien me heel erg. Af en toe stel ik mijn foto's tentoon. Erg bekend zijn mijn werken niet, maar dat geeft niks. Dat is ook niet mijn ambitie.”

EEN LESBIENNE DIE GETROUWD IS EN DIE EEN DOCHTERTJE HEEFT.

“Hallo, mijn naam is Bruno en ik ben 38. Ik werk voltijds als reclamemaker bij een groot bedrijf. Die job vraagt veel verantwoordelijkheid, maar ik doe het graag. Ik moet veel vergaderen, waardoor ik niet veel vrije tijd over hou. Ik ben erg sportief. Elke week ga ik fitnessen en meestal ga ik meerdere keren per week zwemmen. Ik woon al 9 jaar samen. Ik heb twee grote zonen: Jan is 15 en Simon 12.”

BRUNO IS EEN HOMO DIE VROEGER GETROUWD WAS MET EEN VROUW EN SAMEN MET HAAR TWEE KINDEREN HEEFT. NU HEEFT HIJ EEN RELATIE MET EEN MAN EN VOEDEN ZE SAMEN DE TWEE KINDEREN OP.

“Ik ben Marie. Mijn partner is vorig jaar overleden. Ik doe veel vrijwilligerswerk, vooral bij de dierenbescherming. Ik heb een leuk huis met een grote tuin. Daarin hou ik allerlei dieren zoals geiten, kippen en eenden. Ik heb nooit buitenshuis gewerkt. Mijn partner wel. Ik had genoeg omhanden in het huishouden. Ik ga vaak op bezoek bij vriendinnen en familie, dan ben ik nooit alleen.”

EEN HETEROSEKSUELE, OUDERE VROUW.

“Hoi, ik ben Tina en ik deel een huis met enkele goede vriendinnen. Ik ben al even afgestudeerd, maar zoek momenteel naar een job. Ik ben single. Ik ga vaak en graag shoppen met vriendinnen. Vooral kleren kopen vind ik leuk en ik ben verslaafd aan nieuwe schoenen. Ik ga dikwijls babysitten bij de burens, om wat bij te verdienen.”

EEN HETEROSEKSUELE JONGE VROUW.

“Mijn naam is Peter. Ik ben een echt fuifbeest! Er gaat geen weekend voorbij zonder dat ik in de discotheek volledig uit de bol ga op de dansvloer. Ik vind het enorm plezant om met vrienden af te spreken, eerst een hapje te gaan eten en daarna op stap te gaan. Ik weet niet wat ik zonder mijn vrienden zou moeten doen. Ik kleed me graag goed en soms ook wat opvallend. Ik vind zelf dat ik wel redelijk goed kan dansen. Mijn vrienden zeggen me dat toch.”

EEN JONGE HOMO

“Ik ben een Amerikaanse actrice en heb een eigen televisieshow. De sitcom waar ik vooral bekend mee ben geworden, werd in Amerika van het scherm gehaald. Mijn sponsors hebben zich teruggetrokken na één bepaalde aflevering. Ik heb lange tijd een relatie gehad met iemand die ook bekend is en acteert, maar dat is nu voorbij. Ik sta vooral bekend als iemand die veel ratelt en verward spreekt. Mensen vinden dit vaak wel grappig.”

ELLEN DEGENERES, EEN OPENLIJK LESBISCHE ACTRICE. HAAR SITCOM 'ELLEN' WERD VAN HET SCHERM VERBANNEN NA EEN AFLEVERING WAARIN ZE HAAR COMING-OUT DEED. HAAR SPONSORS LIETEN HAAR IN DE STEEK.

“Mijn naam is Erik. Ik ben 40 jaar oud, alleenstaand en woon in hartje Brussel. Ik nam op mijn 25ste de kapperszaak van een goede vriend over. Ik heb veel klanten en doe mijn werk graag. Ik werk lange dagen. Meestal start ik 's morgens om 9u en kan ik pas naar huis om 19u. Dat vind ik niet erg. Uitgaan doe ik wel graag, maar het komt er niet zo vaak van omdat ik meestal te moe ben op vrijdagavond. Het weekend reserveer ik voor familiebezoeken en voor mezelf.”

ERIK IS EEN HETEROSEKSUELE MAN DIE WEL ENKELE RELATIES ACHTER DE RUG HEEFT MAAR NU SINDS KORT WEER ALLEEN IS.

“Ik heb al lange tijd een relatie. Ik ben een grote, struise kerel van 46 jaar. Mijn motor is mijn leven. Ik hou ervan om, als het mooi weer is, lange ritjes te maken in België of in het buitenland. Soms doe ik dat alleen, soms gaat mijn partner achterop. Ik hou van de snelheid, de vrijheid... Mijn andere hobby's zijn film, muziek, op café en luieren.”

EEN HETEROSEKSUELE MAN

BIJLAGE 1 *Foto's*

1



2



4



3



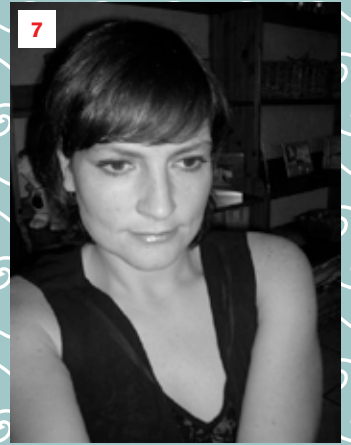
5



6



7



8



BIJLAGE 2 *Stellingen*

Als je vriendin lesbisch is, moet je uit respect niet naast haar slapen.

Als je vriendin lesbisch is, moet je uit respect niet naast haar slapen.

Alle homomannen willen dolgraag kinderen.

Lesbiennes en homo's hebben hun eigen netwerken en feesten.

Homo en lesbo word je pas na je 18^{de} verjaardag.

Homomannen zijn goed in het huishouden.

Iedereen is biseksueel geboren.

De knapste mannen zijn homo.

Alle lesbiennes zijn 'manwijven'.

Een homo kan verliefd worden op een vrouw.

BIJLAGE 3

Droom met open ogen

Slow cinema is leuk en aardig, maar hoe kijken we in deze snelle tijden naar langzame films? Veel makers houden ervan om hun publiek een beetje uit te dagen. De regels van het spel.

- 01** Tijd is een betrekkelijk iets. Er mogen dan zestig minuten in een uur zitten, elk kind weet dat een uurtje spelen iets anders is dan een uurtje wachten. Net zoals filmmakers de tijd kunnen manipuleren, kunnen toeschouwers dat ook. Wie actief, met aandacht en verbeeldingskracht kijkt, ziet de film sneller voorbij gaan.
- 02** En ontdekt dat de snelheid er niet toe doet.
- 03** En hij ziet meer.
- 04** Beschouw de film als een spel.
- 05** Fantaseer.
- 06** Associeer.
- 07** Of kijk gewoon. Observeer.
- 08** Zet je interne klok uit. Denk niet *“deze film duurt 89 of 123 of 152 minuten.”* Verwar de verteltijd niet met de vertelde tijd. We hebben nu genoeg films gezien waarin een mensenleven 101 minuten duurt. Kijk naar hoe lang 10 minuten duren. Of hoe 10 minuten 100 minuten kunnen duren.
- 09** Verwonder en verheug je daarover.
- 10** Al sinds het begin van de filmgeschiedenis worden films omschreven als dromen. Filmmakers brengen hun publiek in die droomstaat door aan het begin van hun film de tijd te manipuleren. Door hem te versnellen of juist te vertragen. Val wakend in slaap. Droom met open ogen.

- 11** De Franse surrealist André Breton zei het zo: *“Mensen die naar een film kijken, komen in een staat tussen waken en slapen terecht.”* Filosoof Roland Barthes omschreef filmkijkers als in een *“para-oneirische staat”* (‘voorbij de droomtoestand’), waarna ze zich *“soezelig en doezelig voelen als de film is afgelopen, alsof ze zojuist zijn ontwaakt”*.
- 12** De huidige generatie filmkijkers is heel wat gewend als het om verhalen gaat: we doorzien ze sneller dan de schrijver ze kan bedenken. Om ons maar te blijven verrassen worden films sneller en sneller. Wat verloren gaan zijn sfeer, stijl, karakter, betekenis en diepgang. Reken af met de dominantie van het verhaal. **KIJK** naar hoe een film zijn vertelling laat ontrollen in beelden. (Het ging immers om (de) film?)
- 13** Blogger Harry Tuttle noemt Slow Cinema liever Contemporary Contemplative Cinema. Het Latijnse woord ‘contemplatio’ komt van het Griekse ‘theoros’, dat ‘toeschouwer’ betekent. Schouw toe.
- 14** Vraag je af of Slow Cinema een politieke of een spirituele reactie is op de hedendaagse cinema. Of allebei. En vraag je dan af waarom. En hoe.
- 15** Kijk niet naar de dingen die getoond worden, maar naar de dingen die gesuggereerd worden.
- 16** Kijk nog een keer.
- 17** Eerst met je ogen.
- 18** Dan met je innerlijke oog.
- 19** Wees niet bang om moeilijk te doen.
- 20** Doe moeilijk.
- 21** Maak je eigen regels.
- 22** Vergeet de regels.
- 23** Kijk.

DANA LINSSEN